

Na osnovu člana 43 stav 1 tačka 1 alineja 1 Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 5/16) i člana 13 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list CG", broj 15/16), Odbor Regulatorne agencije za energetiku, na sjednici od 07. jula 2016. godine, utvrdio je

METODOLOGIJU ZA UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I CIJENA ZA KORIŠĆENJE PRENSNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Metodologija je objavljena u Službenom listu CG br. 43/16, 1/17, 21/17, 33/17, 34/17, 90/17 i 10/18

I OPŠTE ODREDBE

Predmet i obim primjene

Član 1

- (1) Ovom metodologijom utvrđuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena operatora prenosnog sistema (u daljem tekstu: operator), alokacija regulatorno dozvoljenog prihoda na korisnike sistema, elementi za obračun (u daljem tekstu: tarifni elementi) i način izračunavanja cijena po kojima se plaćaju usluge prenosa električne energije.
- (2) Cijene utvrđene na osnovu ove metodologije primjenjuju se na:
 - 1) proizvođače električne energije priključene na prenosni sistem kao korisnike prenosnog sistema za potrebe prenošenja proizvedene električne energije (g-komponenta), i
 - 2) ostale subjekte koje čine:
 - a) Kupci čiji su objekti priključeni na prenosni sistem koje snabdijevaju snabdjevači na osnovu ugovora;
 - b) Kupci samosnabdjevači čiji su objekti priključeni na prenosni sistem;
 - c) Operatori distributivnih sistema;
 - d) Operatori zatvorenih distributivnih sistema čiji su sistemi priključeni na prenosni sistem.
- (3) Cijene utvrđene na osnovu ove metodologije ne primjenjuju se na tranzit električne energije.

Principi

Član 2

Ova metodologija zasniva se na principima:

- 1) Ravnoteže između interesa operatora i korisnika prenosnog sistema;
- 2) Transparentnog i nediskriminatornog pristupa treće strane prenosnom sistemu;
- 3) Utvrđivanja cijena na transparentan i nepristrasan način na osnovu objektivnih i nediskriminatornih kriterijuma;
- 4) Stvaranja povoljnih uslova za investiranje u prenosni sistem;
- 5) Obezbeđivanja da se energetska djelatnost koju obavlja operator kao javnu uslugu vrši na nediskriminatoran, transparentan i lako provjerljiv način;

- 6) Podsticanja energetske i ekonomske efikasnosti;
- 7) Podsticanja obavljanja energetske djelatnosti na način koji doprinosi smanjenju troškova poslovanja;
- 8) Olakšavanja efikasne trgovine i konkurencije;
- 9) Sprečavanja međusobnog subvencionisanja između pojedinih djelatnosti koje obavlja operator i između pojedinih korisnika ili grupa korisnika sistema; i
- 10) Obezbeđivanja održivosti prenosnog sistema.

Način regulacije cijene

Član 3

- (1) Kod utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuje se:
 - 1) Hibridni regulatorni metod, kao vrsta ekonomske regulacije koja ima za cilj da ograniči dozvoljeni prihod operatora, stvori preduslove za povećanje njegove efikasnosti primjenjujući regulatorne periode koji su po pravilu duži od jedne godine, tokom kojih je operatoru dozvoljeno da zadrži uštede od smanjenja troškova poslovanja na koje može uticati, koje Agencija uzima u obzir prilikom utvrđivanja dozvoljenog prihoda za naredni regulatorni period, uz podjelu rizika promjene energetske veličina između operatora i korisnika sistema;
 - 2) Utvrđivanje opravdanih troškova koji su vezani za obavljanje energetske djelatnosti i način uzimanja u obzir troškova i prihoda u vezi sa obavljanjem neenergetskih djelatnosti;
 - 3) Podsticanje investicija, uključenjem investicija u regulatornu osnovu sredstava, uz primjenu korekcija ako se investicije ne realizuju u planiranom obimu.
- (2) Regulatorno dozvoljeni prihod ostvaruje se grupisanjem i alokacijom elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda na subjekte koji koriste prenosni sistem.
- (3) Cijena po kojoj se plaća korišćenje prenosnog sistema formira se po principu "poštanska marka" prema kojem, bez obzira na dužinu prenosnog puta, subjekti iz člana 1 stav 2 tačka 2 ove metodologije, plaćaju korišćenje prenosnog sistema po istim cijenama po kilovatu (kW).
- (4) Proizvođači električne energije u Crnoj Gori priključeni na prenosni sistem plaćaju operatoru korišćenje prenosnog sistema po istoj cijeni po MW ukupne maksimalne raspoložive snage elektrana planirane energetske bilansom.

Izrazi

Član 4

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) U ovoj metodologiji se koriste izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) **Regulatorni period** čine jedna ili više kalendarskih godina za koje se utvrđuju regulatorno dozvoljeni prihod i cijene;
 - 2) **Prethodni regulatorni period** je regulatorni period koji prethodi regulatornom periodu u kojem se podnosi zahtjev;

- 3) **Obračunski period** je vremenski period za koji se vrši obračun izvršenih usluga operatora, koji je, po pravilu, kalendarski mjesec;
 - 4) **Godina podnošenja zahtjeva** je godina u kojoj operator podnosi zahtjev i Agencija utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod i cijene za naredni regulatorni period, po pravilu se podudara sa posljednjom godinom tekućeg regulatornog perioda i u indeksu formula se označava sa „t“;
 - 5) **Tarifni elementi** su obračunske veličine na koje se raspoređuje regulatorno dozvoljeni prihod operatora, koji je utvrđen za regulatorni period u skladu sa ovom metodologijom;
 - 6) **Tarifa** je cjenovni izraz koji se primjenjuje na svaki od tarifnih elemenata;
 - 7) **Inflacija (I)** je projektovana inflacija u Crnoj Gori, koju objavljuje nadležna institucija;
 - 8) **Proporcionalni metod obračuna amortizacije** je metod prema kojem je godišnji trošak amortizacije po osnovnom sredstvu isti u toku vijeka trajanja sredstva.
- (3) Pri izračunavanju prema formulama u ovoj metodologiji, sve vrijednosti koje se izražavaju u procentima se dijele sa 100.

Trajanje regulatornog perioda

Član 5

Trajanje regulatornog perioda Agencija će posebnom odlukom utvrditi najmanje šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva iz člana 26 ove metodologije.

II REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD

Elementi regulatorno dozvoljenog prihoda

Član 6

- (1) Regulatorno dozvoljeni prihod (u daljem tekstu: prihod), koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou RDP_{t+n} , izračunava se primjenom sljedeće formule i iskazuje u eurima, (€):

$$RDP_{t+n} = TP_{t+n} + A_{t+n} + PS_{t+n}$$

gdje su elementi:

TP_{t+n} - troškovi poslovanja za energetske djelatnosti iz člana 7 ove metodologije,

A_{t+n} - amortizacija utvrđena za regulatorne potrebe iz člana 12 ove metodologije,

PS_{t+n} - povrat na sredstva iz člana 13 ove metodologije,

n - 1,2,3...

- (2) Elementi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se u godini t za svaku godinu regulatornog perioda.
- (3) Za transponovanje u cijene, prihod iz stava 1 ovog člana za svaku godinu regulatornog perioda umanjuje se za utvrđene ostale prihode iz člana 16 ove metodologije.

- (4) Pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u cijene uzimaju se u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijskih veličina od utvrđenih izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.
- (5) Ako snaga planirana energetskim bilansom odstupa od devetogodišnjeg prosjeka ostvarenih snaga računatog na osnovu prosječnih maksimalnih snaga na godišnjem nivou ostvarenih u devetogodišnjem periodu koji prethodi godini podnošenja zahtjeva, uticaj te promjene se ravnomjerno dijeli između subjekta i kupaca primjenom parametra α na TP_{t+n} iz stava 1 ovog člana na sljedeći način:

$$TP_{t+n}^{TUT} = TP_{t+n} * (1 - \alpha_{t+n})$$

$$\alpha_{t+n} = \frac{1}{2} * \frac{MKos - MKpl_{t+n}}{MKos}$$

gdje je:

- TP_{t+n}^{TUT} – troškovi poslovanja za energetske djelatnosti koji se transponuju u tarife, (€)
- TP_{t+n} – utvrđeni troškovi poslovanja za energetske djelatnosti iz člana 7 ove metodologije, (€)
- $MKpl_{t+n}$ – snaga sistema planirana energetskim bilansom za svaku godinu regulatornog perioda, (MW)
- $MKos$ – devetogodišnji prosjek ostvarenih snaga računat na osnovu prosječnih maksimalnih snaga na godišnjem nivou ostvarenih u devetogodišnjem periodu koji prethodi godini podnošenja zahtjeva, isključujući godine sa najviše i najmanje ostvarenom maksimalnom snagom, (MW).

Troškovi poslovanja za energetske djelatnosti

Član 7

- (1) Troškovi poslovanja za energetske djelatnosti obuhvataju tehno-ekonomski opravdane troškove koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti, utvrđene za svaku regulatornu godinu.
- (2) Troškovi poslovanja za energetske djelatnosti utvrđuju se na osnovu dokumentacije dostavljene u skladu sa članom 27 ove metodologije i dokumentacije i podataka kojom raspolaže Agencija.
- (3) Operator je dužan da troškove poslovanja evidentira u skladu sa regulatornim kontnim planom i iste dokazuje računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama koje se vode u skladu sa zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama energetskog subjekta.
- (4) Kod utvrđivanja prihoda, u troškove poslovanja ne uključuju se:
- 1) kazne koje izriču nadležni organi, kao i kamate na odložena, neizvršena i druga plaćanja koja se odnose na neizvršavanje obaveza iz zaključenih ugovora,
 - 2) troškovi po osnovu naknade šteta, koji su posledica propusta operatora,
 - 3) troškovi priključenja na mrežu, koje kroz naknadu za priključenje plaća korisnik sistema u skladu sa Zakonom,
 - 4) troškovi koji nijesu u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.

(5) Za potrebe utvrđivanja prihoda i radi stvaranja uslova za povećanje efikasnosti troškovi poslovanja se dijele na:

- 1) troškove poslovanja na koje se može uticati,
- 2) troškove poslovanja na koje se djelimično može uticati, i
- 3) troškove poslovanja na koje se ne može uticati.

Troškovi poslovanja na koje se može uticati

Član 8

- (1) Troškovi poslovanja na koje se može uticati TPu_{t+n} obuhvataju troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove osim troškova poreza, doprinosa i reprezentacije i ostale rashode.
- (2) Ako je suma ukupnih troškova poslovanja na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci, ostvarena u iznosu manjem od sume utvrđenih, za prvu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$TPu_{t+1} = \left\{ \frac{1}{m} * \sum_{i=1}^m TPU_{t-i}^{os} + \frac{1}{2} * \left(\frac{1}{m} \sum_{i=1}^m TPU_{t-i}^{ut} - \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m TPU_{t-i}^{os} \right) \pm Z_s \right\} * (1 + I_{t+1} - X) \pm Z_j$$

gdje je:

TPu_{t+1} - ukupni troškovi poslovanja na koje se može uticati utvrđeni za prvu godinu regulatornog perioda,

TPu_{t-i}^{os} - ostvareni troškovi poslovanja na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci,

TPu_{t-i}^{ut} - utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci,

I_{t+1} - projektovana inflacija, (%)

X - faktor efikasnosti,

Z_s - trajna promjena troškova poslovanja na koje se može uticati nastala usled okolnosti koje subjekat nije mogao kontrolisati (promjena zakona), kao i uticaja realizacije razvojnih projekata odobrenih od strane Agencije, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove u odnosnim godinama, (€)

Z_j - jednokratna promjena troškova na se može uticati nastala usled okolnosti koje subjekat nije mogao predvidjeti, spriječiti i kontrolisati, u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev

za koje postoje konačni podaci, u odnosu na utvrđene troškove u odnosnim godinama, (€)

m - broj godina regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev.

- (3) Parametre Z_s i Z_j iz stava 2 ovog člana, koje predlaže operator, Agencija utvrđuje na osnovu podataka, obrazloženja i dokumentacije dostavljene u postupku utvrđivanja prihoda.
- (4) Ako je suma ukupnih troškova poslovanja iz stava 1 ovog člana u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci, ostvarena u iznosu većem od sume utvrđenih, za prvu godinu regulatornog perioda utvrđuju se na osnovu sljedeće formule:

$$TPu_{t+1} = (TPu_t^{ut} \pm Z_s) * (1 + I_{t+1} - X) \pm Z_j$$

gdje je:

TPu_t^{ut} - utvrđeni ukupni troškovi poslovanja na koje se može uticati za godinu podnošenja zahtjeva.

- (5) Troškovi iz stava 1 ovog člana za drugu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$TPu_{t+2} = (TPu_{t+1} \pm Z_j) * (1 + I_{t+2} - X)$$

- (6) Troškovi iz stava 1 ovog člana za treću i svaku narednu godinu regulatornog perioda utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$TPu_{t+n} = TPu_{t+n-1} * (1 + I_{t+n} - X)$$

gdje je:

n - 3...

- (7) Faktor efikasnosti iz st. 4, 5 i 6 ovog člana izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$X = X_1 + X_2$$

gdje je:

X_1 - mjera neefikasnosti koji se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$X_1 = \frac{TPu^{os}}{TPu^{ut}} * \frac{1}{100}$$

gdje je:

TPu^{os} - prosječno ostvareni troškovi poslovanja na koje se može uticati u poslednjoj godini prethodnog regulatornog perioda i svim godinama regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci,

TPu^{ut} - prosječno utvrđeni troškovi poslovanja na koje se može uticati za poslednju godinu prethodnog regulatornog perioda i sve godine regulatornog perioda u kojem se podnosi zahtjev za koje postoje konačni podaci.

X_2 - mjera efikasnosti postignuta primjenom novih tehnologija i iznosi 0,005.

- (8) U slučaju iz stava 2 ovog člana faktor efikasnosti jednak je mjeri efikasnosti postignutoj primjenom novih tehnologija X_2 i iznosi 0,005.

Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati

Član 9

- (1) Troškovi poslovanja na koje se djelimično može uticati (u daljem tekstu: troškovi gubitaka) TPg_{t+n} obuhvataju trošak električne energije nabavljene za pokrivanje dozvoljenih gubitaka u prenosnom sistemu.
- (2) Troškovi iz stava 1 ovog člana izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$TPg_{t+n} = Ce_{t+n}^{ut} * \frac{g}{100 - g} * E_{t+n}$$

gdje je:

Ce_{t+n}^{ut} - utvrđena cijena električne energije za pokrivanje dozvoljenih gubitaka, (€/MWh)

g - dozvoljena stopa gubitaka u prenosnom sistemu, (%)

E_{t+n} - električna energija, planirana energetskim bilansom za isporuku ostalim subjektima iz člana 1 stav 2 tačka 2 ove metodologije, (MWh)

n - 1, 2, 3...

- (3) Dozvoljenu stopu gubitaka u prenosnom sistemu iz stava 2 ovog člana za svaku godinu regulatornog perioda Agencija utvrđuje uzimajući u obzir rezultate studije gubitaka, revidovanu i ažuriranu u skladu sa Zakonom, koju je operator dužan da dostavi uz zahtjev iz člana 26 ove metodologije.
- (4) Studija iz stava 3 ovog člana obavezno treba da sadrži: prikaz postojećeg stanja, mjere i dinamiku dostizanja nivoa gubitaka utvrđenog u studiji za posmatranu, kao i sredstva potrebna za te namjene.
- (5) Ako operator ne dostavi studiju gubitaka iz stava 3 ovog člana dozvoljena stopa gubitaka utvrđuje se na osnovu:
- 1) ostvarenih gubitaka u prenosnom sistemu g_{ost} (%), koji nastaju usljed prenosa električne energije za potrebe domaće potrošnje, koji ne uključuju gubitke po osnovu tranzita i izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$g_{ost} = \frac{(1 - g^{tr}) * G^P}{E^{isp} + (1 - g^{tr}) * G^P} * 100$$

gdje je:

g^{tr} - koeficijent koji odražava učešće gubitaka nastalih usljed tranzita energije u ukupnim gubicima u prenosnom sistemu, koji se utvrđuje kao prosjek za tri godine koje prethode

godini podnošenja zahtjeva, na osnovu podataka dobijenih po osnovu realizacije Ugovora o kompenzaciji i poravnanju (ITC),

G^P - ukupni gubici u prenosnom sistemu, utvrđeni kao razlika ukupne energije koja uđe u prenosni sistem i energije koja izađe iz prenosnog sistema, izračunati kao prosjek ostvarenja za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva, (MWh)

E^{isp} - električna energija isporučena iz prenosnog sistema na mjestima isporuke korisnicima prenosnog sistema iz člana 1 stav 2 tačka 2 ove metodologije, koja se utvrđuje kao prosjek za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva, (MWh)

2) ostvarenja gubitaka za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva i njihovog obrazloženja od strane operatora,

3) ostvarenih investicija za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva i planiranih investicija za naredni regulatorni period u cilju smanjenja gubitaka, obrazložene u planu razvoja prenosnog sistema, koji je odobrila Agencija.

(6) Cijena električne energije za pokrivanje dozvoljenih gubitaka Ce_{t+n}^{ut} se određuje kao prosjek cijena električne energije ostvarene u prethodnoj godini i fjučersa za narednu godinu na referentnoj berzi, koju će imenovati Agencija.

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati

Član 10

Troškovi poslovanja na koje se ne može uticati $TPnu_{t+n}$ izračunavaju se primjenom sljedeće formule i iskazuju u eurima, (€):

$$TPnu_{t+n} = Tp_{t+n} + Tpb_{t+n} + Tmu_{t+n} + Tžs_{t+n} + To_{t+n}$$

gdje je:

Tp_{t+n} - troškovi koji se odnose na poreze na nepokretnosti, takse i naknade u skladu sa zakonom,

Tpb_{t+n} - troškovi za obezbjeđenje pomoćnih usluga i usluga balansiranja,

Tmu_{t+n} - troškovi koji nastaju na osnovu međunarodnih ugovora,

Tžs_{t+n} - troškovi za zaštitu životne sredine,

To_{t+n} - ostali troškovi poslovanja na koje se ne može uticati u skladu sa zakonom,

n - 1, 2, 3...

Troškovi neenergetske djelatnosti

Član 11

- (1) Troškovi poslovanja, amortizacija i povrat na sredstva, koji su zajednički za obavljanje energetskih i neenergetskih djelatnosti, alociraju se na djelatnosti na osnovu objektivnih i transparentnih pravila (ključevi), koja na predlog operatora utvrđuje Agencija.
- (2) Ako za neenergetsku djelatnost nije moguće izvršiti obračun troškova iz stava 1 ovog člana, dio prihoda od neenergetske djelatnosti, alociran na ovu djelatnost po ključu, koji na predlog operatora utvrđuje Agencija, uključuje se u ostale prihode iz člana 16 ove metodologije.
- (3) Predlog ključeva iz st. 1 i 2 ovog člana, sa ekonomskom analizom na osnovu koje su predloženi, operator dostavlja Agenciji u postupku odobravanja obavljanja neenergetske djelatnosti.

Trošak amortizacije

Član 12

- (1) Trošak amortizacije za regulatornu godinu utvrđuje se na osnovu:
 - 1) vrijednosti osnovnih sredstava na kraju godine $t+n-2$ ($n = 1, 2, 3...$), utvrđenu u skladu sa Zakonom i ovom metodologijom, koja se evidentira u regulatornom računovodstvu na odgovarajućim regulatornim kontima,
 - 2) korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, i
 - 3) primjene proporcionalnog metoda amortizacije.
- (2) Korisni vijek upotrebe osnovnih sredstava određuje se na osnovu tehničkog i ekonomskog vijeka upotrebe različitih grupa osnovnih sredstava, sadržanog u dokumentaciji koju energetski subjekat dostavlja uz zahtjev iz člana 26 ove metodologije.
- (3) Na utvrđeni trošak amortizacije se primjenjuje projektovana inflacija za godinu $t+n$ za koju se utvrđuje vrijednost.
- (4) Indeksacija projektovanom inflacijom se neće primjenjivati ako nije izvršena procjena vrijednosti osnovnih sredstava u skladu sa rokovima propisanim Zakonom.

Povrat na sredstva

Član 13

Povrat na sredstva PS_{t+n} je dio prihoda koji se ostvaruje po osnovu uloženog kapitala i izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$PS_{t+n} = ROS_{t+n} * SPK$$

gdje je:

ROS _{$t+n$} - regulatorna osnova sredstava iz člana 14 ove metodologije, (€)

SPK - stopa povrata na kapital iz člana 15 ove metodologije, (%)

n - 1, 2, 3...

Regulatorna osnova sredstava

Član 14

- (1) Regulatorna osnova sredstava \mathbf{ROS}_{t+n} je vrijednost sredstava u odnosu na koju se računa povrat na sredstva za regulatornu godinu, a izračunava se primjenom sljedeće formule i iskazuje u eurima, (€):

$$\mathbf{ROS}_{t+n} = \mathbf{OS}_{t+n-2}^{\text{net}} + \mathbf{I}_{t+n} + \mathbf{RK}_{t+n}$$

gdje je:

$\mathbf{OS}_{t+n-2}^{\text{net}}$ - neto vrijednost osnovnih sredstava na kraju godine,

\mathbf{I}_{t+n} - investicije za regulatornu godinu,

\mathbf{RK}_{t+n} - radni kapital za regulatornu godinu,

n - 1, 2, 3...

- (2) Za svaku godinu regulatornog perioda iz neto vrijednosti osnovnih sredstava $\mathbf{OS}_{t+n-2}^{\text{net}}$ se isključuje vrijednost sredstava stavljenih van upotrebe i vrijednost sredstava pribavljenih putem kapitalnog doprinosa (poklon, donacija, naknada za priključenje iz člana 180 stav 1 Zakona).
- (3) Na vrijednost utvrđenu u skladu sa stavom 2 ovog člana primjenjuje se projektovana inflacija za godinu $t+n$ za koju se utvrđuje vrijednost.
- (4) Za naredni regulatorni period nakon izvršene procjene vrijednosti osnovnih sredstava, neto vrijednost tih sredstava utvrđuje se na sljedeći način:
- 1) Ako je dokumentacija o izvršenoj procjeni dostavljena Agenciji najmanje šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva iz člana 26 ove metodologije, neto vrijednost osnovnih sredstava za prvu godinu narednog regulatornog perioda je neto vrijednost koju Agencija utvrdi na osnovu procjene.
 - 2) Ako je dokumentacija o izvršenoj procjeni dostavljena Agenciji u roku koji je kraći od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva iz člana 26 ove metodologije ili Agencija ne izvrši procjenu prije donošenja odluke po zahtjevu iz razloga na koje ne može uticati, neto vrijednost osnovnih sredstava za naredni regulatorni period je neto knjigovodstvena vrijednosti sredstava prije procjene.
- (5) Vrijednost investicija iz stava 1 ovog člana izračunava se na sljedeći način i iskazuje u eurima, (€):

- 1) za prvu godinu regulatornog perioda $\mathbf{I}_{t+1} = \mathbf{II}_{t-1} + \frac{1}{2}\mathbf{I}_t^{\text{od}}$
- 2) za drugu godinu regulatornog perioda $\mathbf{I}_{t+2} = \mathbf{II}_{t-1} + \mathbf{I}_t^{\text{od}} + \frac{1}{2}\mathbf{I}_{t+1}^{\text{od}}$
- 3) za treću godinu regulatornog perioda $\mathbf{I}_{t+1} = \mathbf{II}_{t-1} + \mathbf{I}_t^{\text{od}} + \mathbf{I}_{t+1}^{\text{od}} + \frac{1}{2}\mathbf{I}_{t+2}^{\text{od}}$

gdje je:

\mathbf{II}_{t-1} - odobrene investicije u toku, na kraju godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

\mathbf{I}_t^{od} - odobrene investicije za godinu podnošenja zahtjeva,

$\mathbf{I}_{t+1}^{\text{od}}$ - odobrene investicije za prvu godinu regulatornog perioda,

I_{t+2}^{od} - odobrene investicije za drugu godinu regulatornog perioda.

- (6) Vrijednost investicija iz stava 5 ovog člana, za svaku godinu regulatornog perioda, umanjuje se za vrijednost investicija u sredstva koja su stavljena u upotrebu, kao i vrijednost investicija koje se finansiraju iz kapitalnih doprinosa.
- (7) Ako se tokom godine investicija ostvari u obimu manjem od 75 % od odobrene za tu godinu, isključiće se vrijednost ove investicije iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju i izvršiti odgovarajuća korekcija, uz primjenu stope koja je jednaka polovini kamatne stope po kojoj je emitovana poslednja crnogorska obveznica objavljene od strane nadležne institucije, u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.
- (8) Ako se investicija čija je realizacija planirana na period od tri ili više godina, ostvaruje u toku prve dvije godine u obimu manjem od 75 % od plana za odnosni period, isključiće se vrijednost ove investicije iz osnovice za obračun povrata i amortizacije do stavljanja sredstva u funkciju i izvršiti odgovarajuća korekcija, uz primjenu stope koja je jednaka polovini kamatne stope po kojoj je emitovana poslednja crnogorska obveznica objavljene od strane nadležne institucije, u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.
- (9) Iznos ukupnog povrata na sredstva utvrđenog tokom perioda realizacije investicije, uzimajući u obzir izvršene korekcije, ne može biti veći od iznosa povrata koji bi se ostvario da se investicija završila u planiranom roku sadržanom u investicionom planu u kome je prvi put odobrena ova investicija, osim ako je do kašnjenja u realizaciji investicije došlo zbog više sile.
- (10) Ako je investicija operatora isključivo ili pretežno vezana za izgradnju projekata planiranih na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora ili ako je povezana sa realizacijom infrastrukturnog ili drugog projekta, a ti se projekti ne realizuju, odnosno odustane se od njihove realizacije, izvršiće se odgovarajuća korekcija, uz primjenu stope koja je jednaka polovini kamatne stope po kojoj je emitovana poslednja crnogorska obveznica objavljene od strane nadležne institucije, i iz osnovice za obračun povrata i amortizacije će se isključiti vrijednost onog dijela investicije operatora za koji Agencija, na osnovu studije izvršene od strane nezavisne stručne institucije, utvrdi da nije potreban za funkcionisanje sistema.
- (11) U regulatornu osnovu sredstava je uključen radni kapital koji predstavlja sredstva neophodna za nesmetano tekuće poslovanje operatora.
- (12) Za svaku godinu regulatornog perioda radni kapital će se utvrditi u iznosu 1/12 utvrđenih troškova poslovanja iz člana 7 ove metodologije.

Stopa povrata na kapital

Član 15

- (1) Stopa povrata na kapital **SPK** utvrđuje se za regulatorni period kao ponderisani prosjek troška kapitala **PPTK**, koji uključuje trošak vlasničkog kapitala i trošak pozajmljenog kapitala, ponderisanih prema njihovom udjelu u ukupnom kapitalu operatora, a izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$PPTK = \frac{1 + SP_{VK} * \frac{VK_{UDIO}}{(1 - SP)} + SP_{PK} * D_{UDIO}}{1 + I} - 1$$

gdje je:

- PPTK** - ponderisani prosječni trošak kapitala (realni, prije oporezivanja), (%)
- SP_{VK}** - stopa povrata na vlasnički kapital (nominalna, poslije oporezivanja), (%)
- VK_{UDIO}** - vlasnički kapital kao udio ukupnog kapitala,
- SP_{PK}** - stopa povrata na pozajmljeni kapital (nominalna), (%)
- D_{UDIO}** - pozajmljeni kapital kao udio ukupnog kapitala,
- SP** - stopa poreza na dobit pravnih lica,
- I** - projektovana inflacija.

- (2) Stopa povrata na vlasnički kapital (nominalna, poslije oporezivanja) **SP_{VK}** izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{SP_{VK} = rf + \beta * PRRT + PRZ}$$

gdje je:

rf - stopa oslobođena rizika (nominalna), (%)

β - beta kompanije,

PRRT - premija rizika razvijenog tržišta,

PRZ - premija rizika zemlje, (%).

- (3) Elementi formule iz stava 2 ovog člana izračunavaju se na osnovu parametara sa tržišta kapitala u Crnoj Gori, a ukoliko to nije moguće, na osnovu parametara sa razvijenih tržišta iz izvora navedenih u st. 4, 5, 6 i 7 ovog člana.
- (4) Ako se stopa oslobođena rizika **rf** ne može utvrditi na osnovu parametara raspoloživih u Crnoj Gori, ova stopa će biti jednaka prosječnoj godišnjoj stopi prinosa na njemačke državne obveznice za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva sa rokom dospijanja od deset godina.¹
- (5) Beta kompanije **β** predstavlja rizik kompanije poređen sa rizikom ukupnog tržišta, a izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{\beta = \beta_{bd} * \left(1 + \frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}} \right)}$$

gdje je:

β_{bd} - prosječna beta, računata bez duga, energetskih kompanija na tržištima u razvoju,²

$\frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}}$ - odnos pozajmljenog i vlasničkog kapitala utvrđen na 50:50.

- (6) Premija rizika razvijenog tržišta **PRRT** je premija rizika kapitala (S&P 500 indeks).³

¹ Izvor: <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>

² Izvor: <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaemerg.xls>

³ Izvor: <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypem.xls>

- (7) Premija rizika zemlje **PRZ** jednaka je premiji za rizik od neplaćanja zemlje, pomnoženoj koeficijentom volatilnosti tržišta kapitala u zemljama u razvoju.⁴
- (8) Stopa povrata na pozajmljeni kapital **SPpk** utvrđuje se kao trogodišnji ponderisani prosjek kamatnih stopa ugovorenih na aktivna dugoročna kreditna zaduženja mrežnih operatora u Crnoj Gori na kraju godine t-1, t-2 i t-3.

Ostali prihodi

Član 16

- (1) Ostali prihodi su prihodi koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju uključujući i prihode po osnovu realizacije međunarodnih ugovora i prihode po osnovu aukcije prekograničnih kapaciteta.
- (2) Prihodima iz stava 1 ovog člana smatra se i dio prihoda od neenergetske djelatnosti ako nije moguće izvršiti razdvajanje troškova koji su zajednički za pružanje tih djelatnosti.
- (3) Ostali prihodi iz st. 1 i 2 ovog člana računaju se kao odbitna stavka za utvrđivanje prihoda ako su pripadajući troškovi priznati prilikom utvrđivanja opravdanih troškova u skladu sa čl. 7-12 ove metodologije.

III OBEZBJEĐENJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA

Angažovanje prenosnog kapaciteta i gubici u prenosu

Član 17

Prihod operatora obezbjeđuje se iz naknada za angažovanje prenosnog kapaciteta koje plaćaju subjekti iz člana 1 stav 2 ove metodologije i naknada za gubitke električne energije u prenosnom sistemu koju plaćaju ostali subjekti iz člana 1 stav 2 tačka 2 ove metodologije.

Naknade za angažovanje prenosnog kapaciteta

Član 18

- (1) Naknade za angažovanje prenosnog kapaciteta izračunavaju se na osnovu troškova poslovanja na koje se može uticati, troškova poslovanja na koje se ne može uticati, troškova amortizacije i povrata na sredstva, umanjeno za ostale prihode, uz primjenu odgovarajućih korekcija (TAK_{t+n}^{TUT}).
- (2) Troškovi iz stava 1 ovog člana raspoređuju se na:
 - 1) energetske subjekte za proizvodnju električne energije iz člana 1 stav 2 tačka 1 ove metodologije (g-komponenta), i
 - 2) subjekte iz člana 1 stav 2 tačka 2 ove metodologije.
- (3) Troškovi iz stava 2 tačka 1 ovog člana raspoređuju se na energetske subjekte za proizvodnju električne energije na osnovu tarifnog elementa maksimalno raspoloživa aktivna snaga proizvodnog objekta za koji se utvrđuje tarifa u €/MW.

⁴ Isti izvor kao pod ³

- (4) Troškovi iz stava 2 tačka 2 ovog člana raspoređuju se na odnosne subjekte na osnovu tarifnog elementa aktivna snaga opterećenja za koji se utvrđuje tarifa u €/MW.

IV ALOKACIJA TROŠKOVA ZA ANGAŽOVANJE PRENOSNOG KAPACITETA Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se alociraju na proizvođače

Član 19

- (1) Troškovi iz člana 18 stav 2 tačka 1 ove metodologije, koji se alociraju na proizvođače TAK_{t+n}^{Proiz} , izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$TAK_{t+n}^{Proiz} = K^{Proiz} * TAK_{t+n}^{TUT}$$

gdje je:

K^{Proiz} - zbirni faktor učešća proizvođača u pokrivanju ukupnih troškova za korišćenje kapaciteta prenosnog sistema,

TAK_{t+n}^{TUT} - troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u tarife.

- (2) Zbirni faktor učešća proizvođača u pokrivanju ukupnih troškova za korišćenje kapaciteta prenosnog sistema izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$K^{Proiz} = K_{11} + K_{12} + K_{13}$$

gdje je:

K_{11} (%) - koeficijent koji izražava obavezu proizvođača prema sredstvima operatora za interkonekciju sa sistemima drugih operatora prenosnih sistema, koji se izračunava po formuli:

$$K_{11} = \frac{V_{ii}}{V_{ui}} * \frac{E_{t+1}^{Proiz}}{E_{t+1}^{Proiz} + E_{t+1}^{Potr}} * U_{capex}$$

gdje je:

V_{ii} - vrijednost dalekovoda i djelova trafostanica koji se koriste za interkonekciju, (€)

V_{ui} - neto vrijednost osnovnih sredstava iz člana 14 stav 1 ove metodologije OS_{t+n-2}^{net} , (€)

E_{t+1}^{Proiz} - planirana proizvodnja električne energije za regulatornu godinu, (MWh)

E_{t+1}^{Potr} - planirana potrošnja električne energije direktnih i distributivnih potrošača za regulatornu godinu, (MWh)

U_{capex} - učešće troškova amortizacije i povrata na sredstva u utvrđenim troškovima za angažovanje prenosnog kapaciteta, (%).

K_{12} (%) - koeficijent koji izražava obavezu proizvođača prema ostalim sredstvima operatora, koji se izračunava po formuli:

$$K_{12} = \frac{V_{oi}}{V_{ui}} * C * U_{capex}$$

gdje je:

V_{oi} - razlika neto vrijednosti osnovnih sredstava (V_{ui}) i vrijednosti dalekovoda i djelova trafostanica koji se koriste za interkonekciju (V_{ii}), (€)

V_{ui} - neto vrijednost osnovnih sredstava iz člana 14 stav 1 ove metodologije OS_{t+n-2}^{net} , (€)

C - koeficijent koji odražava značaj preostalog dijela sistema za proizvodnju koji ima vrijednost do 50 % i određuje na osnovu stručnih analiza i procjena Agencije, (%)

U_{capex} - učešće troškova amortizacije i povrata na sredstva u utvrđenim troškovima za angažovanje prenosnog kapaciteta, (%).

K_{13} (%) - koeficijent koji izražava obavezu proizvođača za održavanje, eksploataciju i upravljanje sredstvima operatora, a utvrđuje ga Agencija na osnovu stručnih analiza i procjena broja i lokacije elemenata prenosnog sistema u odnosu na proizvodne kapacitete, i rasporeda radnih kapaciteta.

(3) Troškovi iz stava 1 ovog člana alociraju se na pojedinog proizvođača na osnovu njegove maksimalne raspoložive snage planirane u godišnjem odnosno višegodišnjem energetskom bilansu, odnosno primjenom iste cijene po MW maksimalno raspoložive snage koja se dobija kao odnos tih troškova i ukupne maksimalno raspoložive snage svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem, izraženo u €/MW/mjesec:

$$Ck_{t+n}^{Proiz} = \frac{1}{12} * \frac{TAK_{t+n}^{Proiz}}{MK_{t+n}^{Proiz}}$$

gdje je:

Ck_{t+n}^{Proiz} - cijena za angažovani prenosni kapacitet po kojoj plaćaju proizvođači, (€/MW/mjesec)

TAK_{t+n}^{Proiz} - troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se alociraju na proizvođače, (€)

MK_{t+n}^{Proiz} - maksimalno raspoloživa snaga svih proizvodnih objekata priključenih na prenosni sistem, (MW)

n - 1, 2, 3...

(4) Proizvođači električne energije koji su priključeni na prenosni sistem, operatoru prenosnog sistema plaćaju za angažovani kapacitet po cijeni iz stava 3 ovog člana, na osnovu nominalne snage proizvodnog objekta priključenog na prenosni sistem.

Troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se alociraju na ostale energetske subjekte

Član 20

Troškovi iz člana 18 stav 2 tačka 2 ove metodologije, koji se alociraju na ostale subjekte TAK_{t+n}^{Kup} , izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$TAK_{t+n}^{Kup} = TAK_{t+n}^{TUT} - TAK_{t+n}^{Proiz}$$

gdje je:

TAK_{t+n}^{TUT} - troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta koji se transponuju u tarife iz člana 18 stav 1 ove metodologije,

TAK_{t+n}^{Proiz} - troškovi za angažovanje prenosnog kapaciteta iz člana 19 stav 1 ove metodologije.

Alociranje troškova na ostale energetske subjekte po osnovu tarifnog elementa aktivna snaga

Član 21

(1) Troškovi iz člana 20 ove metodologije TAK_{t+n}^{Kup} alociraju se na ostale subjekte na osnovu proporcionalnog učešća godišnje ugovorene snage subjekta priključenog na prenosni sistem u sumi ugovorenih snaga ostalih subjekata.

(2) Troškovi iz stava 1 ovog člana koji se alociraju na pojedinačne subjekte TAK_{t+n}^s izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$TAK_{t+n}^s = TAK_{t+n}^{Kup} * \frac{MK_{t+1}^{Kup}}{MK_{t+n}}$$

gdje je:

MK_{t+1}^{Kup} - godišnja ugovorena snaga subjekta priključenog na prenosni sistem, (MW)

MK_{t+n} - suma ugovorenih snaga ostalih subjekata, (MW)

(3) Tarifa za tarifni element aktivna snaga izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$Ck_{t+n} = \frac{1}{12} * \frac{TAK_{t+n}^{kup}}{MK_{t+n}}$$

gdje je:

TAK_{t+n}^{kup} - dio troškova koje pokrivaju ostali subjekti, koji se nadoknađuju preko tarifnog elementa aktivna snaga, (€) i

MK_{t+n} - suma ugovorenih snaga ostalih subjekata, (MW).

(4) Tarifa iz stava 3 ovog člana primjenjuje se:

1) na ugovorenu snagu ako je izmjerena manja od ugovorene snage, i

- 2) u dvostrukom iznosu na razliku između izmjerene i ugovorene snage ako je izmjerena veća od ugovorene snage.
- (5) Ukoliko korisnik prenosnog sistema preuzme snagu u okviru dozvoljenih odstupanja -10% do 5%, snaga će se obračunati u ostvarenom iznosu.
- (6) Ukoliko korisnik prenosnog sistema preuzme snagu van okvira dozvoljenih odstupanja, snaga će se obračunati na sljedeći način:
- 1) ako je izmjerena snaga manja od ugovorene za više od 10%, obračunaće se na nivou ugovorene snage sa dozvoljenim odstupanjima, i
 - 2) ako je izmjerena snaga veća od ugovorene za više od 5%, razlika između izmjerene i ugovorene sa dozvoljenim odstupanjima, obračunaće se u dvostrukom iznosu.
- (7) Maksimalno izmjerena snaga ostalih subjekata koji posjeduju uređaje za kontinuirano mjerenje i registrovanje snage po petnaestominutnim periodima je najveće opterećenje koje se ostvari u trajanju od 15 minuta u toku mjesečnog obračunskog perioda, dok se kod subjekata koji posjeduju uređaje koji mjere i registruju samo najveću dostignutu snagu, uzima se ta registrovana snaga.
- (8) Maksimalna snaga izmjerena u periodu niže dnevne tarife se za potrebe obračuna koriguje faktorom potrošnje godišnjeg dijagrama **B** ostvarenog u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva, a izračunava se na sljedeći način:

$$B = \frac{MK_{\min}}{MK_{\max}}$$

gdje je:

MK_{min} - minimalna snaga petnaestominutnog opterećenja ostalih subjekata izmjerena u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva, (MW)

MK_{max} - maksimalna snaga petnaestominutnog opterećenja ostalih subjekata izmjerena u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva, (MW).

- (9) Ako je korigovana snaga definisana stavom 8 ovog člana niža od maksimalne snage izmjerene u periodu više dnevne tarife, za svrhe obračuna koristiće se snaga izmjerena u višoj dnevnoj tarifi.
- (10) Ako zbog kvara na postrojenjima kupaca prouzrokovanog višom silom ili kvara na postrojenjima isporučioaca, odnosno postupanja snabdjevača, dođe do ograničenja u isporuci električne energije u trajanju dužem od 24 časa neprekidno, kupcu koji ima odgovarajući mjerni uređaj, u tom obračunskom periodu vršno opterećenje će se u vremenu trajanja ograničenja posebno utvrditi.
- (11) Ako subjekat preuzima energiju na više mjesta izmjerena snaga se obračunava posebno za svako mjesto isporuke.
- (12) Izuzetno od odredbe stava 11 ovog člana, za svu isporučenu električnu energiju za potrebe električne vuče obračunava se istovremeno vršno opterećenje bez obzira na broj mjesta isporuke.

Naknada za gubitke električne energije u prenosnom sistemu

Član 22

- (1) Troškove nabavke električne energije za pokrivanje gubitaka u prenosnom sistemu nadoknađuju ostali subjekti na osnovu tarifnog elementa aktivna električna energija za koji se utvrđuje tarifa u €/MWh.
- (2) Cijena gubitaka koju plaćaju ostali subjekti C_{t+n}^{os} , izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$C_{t+n}^{os} = \frac{TP_{t+n}^{os}}{E_{t+n}^{pl}}$$

gdje je:

TP_{t+n}^{os} - troškovi gubitaka koje plaćaju ostali subjekti, (€)

E_{t+n}^{pl} - električna energija planirana energetske bilansom za isporuku ostalim subjektima, (MWh)

n - 1, 2, 3...

- (3) Tarife za tarifni element aktivna energija za pokrivanje gubitaka određuju se na osnovu cijene iz stava 2 ovog člana C_{t+n}^{os} prema sljedećoj formuli:

$$NTg = \frac{C_{t+n}^{os}}{Ant + RO_{vn} * Avt}$$

$$VTg = RO_{vn} * NTg$$

gdje je:

NTg - niža dnevna tarifa za aktivnu energiju, (€/kWh)

VTg - viša dnevna tarifa za aktivnu energiju, (€/kWh)

C_{t+n}^{os} - cijena gubitaka koju plaćaju ostali subjekti,

Ant - učešće aktivne električne energije planirana energetske bilansom za isporuku ostalim subjektima tokom trajanja niže dnevne tarife, u ukupnoj isporučenoj električnoj energiji, (%)

Avt - učešće aktivne električne energije planirana energetske bilansom za isporuku ostalim subjektima tokom trajanja više dnevne tarife, u ukupnoj isporučenoj električnoj energiji, (%)

RO_{vn} - relativni odnos više i niže dnevne tarife za aktivnu energiju.

- (4) Odnos između tarifnih stavova za električnu energiju utrošenu u višoj i nižoj dnevnoj tarifi ne može biti veći od 3:1.

Tarife za tarifni element aktivna energija

Član 23

- (1) Za tarifni element aktivna energija za energiju gubitaka, u zavisnosti od doba dana isporuke električne energije, utvrđuju se dvije tarife:
 - 1) viša dnevna tarifa za aktivnu energiju, i
 - 2) niža dnevna tarifa za aktivnu energiju.
- (2) Viša dnevna tarifa za aktivnu energiju primjenjuje se na količinu električne energije isporučenu tokom obračunskog perioda od 7 h do 23 h u periodu kada se koristi zimsko računanje vremena, a od 08 h do 24 h u periodu kada se koristi ljetnje računanje vremena.
- (3) Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju primjenjuje se na količinu električne energije isporučene tokom obračunskog perioda od 23 h do 07 h narednog dana u periodu kada se koristi zimsko računanje vremena, a od 00 do 08 h u periodu kada se koristi ljetnje računanje vremena.
- (4) Niža dnevna tarifa za aktivnu energiju primjenjuje se na količinu električne energije isporučene nedjeljom pod uslovom da je takvo mjerenje obezbijeđeno.
- (5) Uklopni satovi dvotarifnih brojlara električne energije su stalno podešeni po srednjeevropskom vremenu u zimskom periodu i pri prelasku na ljetnje računanje vremena se ne prepodešavaju.

Način obračuna i naplate

Član 24

- (1) Usluga prenosa električne energije obračunava se proizvođačima električne energije koji su priključeni na prenosni sistem po cijeni iz člana 19 stav 3 ove metodologije.
- (2) Usluga prenosa električne energije se obračunava ostalim subjektima na osnovu tarifa za obračunski period prema tarifama po tarifnim elementima iz čl. 21 i 23 ove metodologije.
- (3) Način obračuna i naplate usluge prenosa električne energije, uređuju operator i korisnik sistema ugovorom u skladu sa Zakonom, propisima o uslovima isporuke i snabdijevanja električnom energijom, pravilima o radu prenosnog sistema, izdatom saglasnošću za priključenje na prenosni sistem i ovom metodologijom.

Korekcije iz prethodnog perioda

Član 25

Prilikom utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za regulatorni peiod Agencija će izvršiti korekcije po osnovu razlika između odobrenih i ostvarenih veličina koje nijesu obuhvaćene prethodnim odlukama Agencije, na osnovu konačnih podataka.

V POSTUPAK UTVRĐIVANJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I CIJENA

Sadržaj zahtjeva

Član 26

- (1) Postupak utvrđivanja prihoda i cijena pokreće se zahtjevom koji je operator dužan da podnese Agenciji u Zakonom propisanom roku.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se na Obrascu P koji je objavljen na internet stranici Agencije.
- (3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana operatora je dužan da dostavi sljedeću dokumentaciju:
 - 1) poslovni plan za naredni regulatorni period, po godinama, koji sadrži:
 - a) projekcije finansijskih iskaza,
 - b) projekcije kapitalnih ulaganja,
 - c) projekcije otplate kredita namijenjenih finansiranju planiranih investicionih ulaganja i očekivanih koristi od tih ulaganja,
 - d) planirani obim prenosa električne energije, stope gubitaka i opterećenje sistema,
 - e) projekcije troškova poslovanja i prihoda,
 - f) maksimalno raspoloživu snagu elektrana koje su priključene na prenosni sistem prema energetsom bilansu za godinu u kojoj se podnosi zahtjev,
 - g) ugovorene snage sa korisnicima prenosnog sistema, i
 - h) dokumentaciju za obračun elemenata iz člana 6 ove metodologije.
 - 2) troškove poslovanja za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva,
 - 3) pokazatelje efikasnosti poslovanja za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva, kao i projekciju za sve godine regulatornog perioda,
 - 4) registar osnovnih sredstava, sa obračunom amortizacije za sve godine regulatornog perioda,
 - 5) obračun neto vrijednosti osnovnih sredstava za sve godine regulatornog perioda,
 - 6) popis svih dugoročnih i kratkoročnih kredita sa podacima o valuti kredita, izvornoj vrijednosti kredita, vrijednosti kredita na kraju svake regulatorne godine, kamatnoj stopi i rasporedu otplate duga,
 - 7) detaljan obračun predloženog prihoda i cijena, u skladu sa ovom metodologijom,
 - 8) studiju gubitaka u prenosnom sistemu urađenu u skladu sa Zakonom, i
 - 9) zaključni list za prethodnu godinu sa otvorenim saldima (nezaključen).
- (4) Operator je dužan da dostavi i druge podatke na zahtjev Agencije, sve do donošenja konačne odluke.

Način dostavljanja dokumentacije

Član 27

Dokumentacija iz člana 26 ove metodologije se dostavlja u pisanoj formi i u elektronskom obliku koji omogućava dalju kompjutersku obradu u skladu sa zakonom.

Razmatranje zahtjeva

Član 28

- (1) Agencija na internet stranici objavljuje zahtjev za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena, sa podnesenom dokumentacijom.
- (2) Mišljenja i primjedbe na zahtjev iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja.
- (3) Ako zahtjev sadrži formalni nedostatak ili ako je nerazumljiv ili nepotpun, Agencija će najkasnije u roku do 14 dana od dana prijema zahtjeva zatražiti od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i obavještenje o tome objaviti na internet stranici.
- (4) Operator je dužan da nedostatke u zahtjevu otkloni u roku od 10 dana od dana prijema podneska iz stava 3 ovog člana.

Objavljivanje izvještaja

Član 29

- (1) Izvještaj o analizi dokumentacije sa predlogom prihoda i cijena (u daljem tekstu: Izvještaj po zahtjevu) Agencija objavljuje na internet stranici.
- (2) Mišljenja i primjedbe na izvještaj iz stav 1 ovog člana, zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od sedam dana od dana njegovog objavljivanja.

Razmatranje izvještaja

Član 30

- (1) Poziv za sjednicu Odbora Agencije dostavlja se podnosiocu zahtjeva najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.
- (2) Obavještenje o održavanju sjednice Odbora Agencije objavljuje se na internet stranici.

Donošenje odluke

Član 31

- (1) Odbor Agencije donosi odluku o utvrđivanju prihoda i dostavlja je podnosiocu zahtjeva i licenciranim snabdjevačima.
- (2) Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Regulatorni period

Član 32

- (1) Regulatorni period, u skladu sa ovom metodologijom, počinje 01. januara 2017. godine.
- (2) Zahtjev za utvrđivanje prihoda operator je dužan da podnese najkasnije do 01. septembra 2016. godine.

- (3) Podatke o energetske veličinama (snaga i energija) za utvrđivanje prihoda i cijena za period iz stava 1 ovog člana operator je dužan da podnese najkasnije do 30. oktobra 2016. godine.
- (4) Ako dugoročni energetski bilans ne bude donijet u Zakonom propisanom roku, za utvrđivanje prihoda i cijena koriste se podaci dostavljeni od strane operatora.

Korekcije investicija

Član 33

Izuzetno od odredbi člana 14 st. 7 i 8 ove metodologije, uslov za isključenje vrijednosti investicija iz regulatorne osnove sredstava koje su odobrene do stupanja na snagu ove metodologije, iznosi 50% i primjenjuje se do 31.12.2017. godine.

Investicije za prvi regulatorni period

Član 34

- (1) Izuzetno od odredbe člana 14 stav 5 ove metodologije, za svaku godinu prvog regulatornog perioda u skladu sa ovom metodologijom, vrijednost odobrenih investicija uključuje se u regulatornu osnovu sredstava do vrijednosti ograničenja koje iznosi 8% neto vrijednosti osnovnih sredstava operatora koju je utvrdila Agencija, na sljedeći način:
 - 1) Ako je zbir vrijednosti investicija iz odobrenog investicionog plana i vrijednosti preostalih investicija iz prethodnih godina koje nijesu uključene u regulatornu osnovu sredstava, manji ili jednak ograničenju iz stava 1 ovog člana, u regulatornu osnovu sredstava uključuje se ukupna vrijednost navedenih investicija.
 - 2) Ako je zbir vrijednosti investicija iz odobrenog investicionog plana i vrijednosti preostalih investicija iz prethodnih godina koje nijesu uključene u regulatornu osnovu sredstava, veći od ograničenja iz stava 1 ovog člana, u regulatornu osnovu sredstava uključuje se vrijednost tih investicija do navedenog ograničenja.
 - 3) U slučaju iz tačke 2 ovog stava, pri uključivanju u regulatornu osnovu sredstava prioritet ima vrijednost preostalih investicija iz prethodnih godina.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na investicije koje su odobrene u skladu sa obavezama iz potvrđenih međunarodnih ugovora, kao i na investicije koje su sadržane u programu otkupa infrastrukture.

Član 34a

- (1) Član 21 st. 4,5,6,8 i 9 ove metodologije ne primjenjuje se do 01. januara 2019. godine.
- (2) Do početka primjene odredbi iz stava 1 ovog člana, tarife za tarifni element aktivna snaga iz člana 21 stav 4 ove metodologije, za ostale subjekte priključene na prenosni sistem, primjenjuju se na mjesečno izmjerene maksimalne snage.
- (3) Do početka primjene odredbi iz stava 1 ovog člana, mjesečno izmjerena maksimalna snaga iz člana 21 stav 7 ove metodologije je maksimalna snaga izmjerena u višoj dnevnoj tarifi.

Član 34c

(1) Izuzetno od odredbe člana 21 stav 5 ove metodologije, u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukoliko korisnik prenosnog sistema preuzme snagu u okviru dozvoljenih odstupanja -30% do 30%, snaga će se obračunati u ostvarenom iznosu.

(2) Izuzetno od odredbe člana 21 stav 6 ove metodologije, u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukoliko korisnik prenosnog sistema preuzme snagu van okvira dozvoljenih odstupanja, snaga će se obračunati na sljedeći način:

1) ako je izmjerena snaga manja od ugovorene za više od 30%, obračunaće se na nivou ugovorene snage sa dozvoljenim odstupanjima, i

2) ako je izmjerena snaga veća od ugovorene za više od 30%, razlika između izmjerene i ugovorene sa dozvoljenim odstupanjima obračunaće se u dvostrukom iznosu.

Prestanak važenja

Član 35

Danom stupanja na snagu ove metodologije prestaje da važi Metodologija za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", br. 2/12, 12/12, 61/13, 35/14 i 32/15), osim člana 15 stav 8-15 i čl. 8-11 Dodatka metodologije, do donošenja pravila za utvrđivanje korekcija cijena.

Stupanje na snagu

Član 36

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 16/1278-32

Podgorica, 07. jul 2016. godine